

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESADESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla, . . . 45 lei
6 luni 20 „
3 luni 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc todeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI

Lângă Palatul Justiției

TELEFON № 16/98 —

— Anunțăm că Tabla de materii pe anul 1912 s'a pus sub presă. Ea va fi complet tipărită peste 3 săptămâni, conține peste 15 coale și nu se va servi decât d-ilor abonați cari sunt în curent cu plata abonamentului. Costul ei este de lei 5.

S U M A R

— Reclamantul care înaintea judecătorului n'a formulat pretențiuni civile, are sau nu drept de apel? (Răspuns d-lui profesor I. Tanoviceanu), de d-l Alexandru St. Măndrea;

— Psihologia în Justiție, de d-l magistrat Virgil M. Gabrielescu;

JURISPRUDENȚĂ :

— Casație s. I: Ministerul Agriculturii și Domeniilor cu Ghita Tendorin. (Servitutea de trecere nu se poate dobândi sub imperiul actualului cod civil de cât prin titluri iar nu și prin prescripțiuni);

— Casație s. III: N. Cufarida cu Ministerul Justiției. (Licitația finută asupra unui plan ce nu este determinat și aprobat de minister dă loc la nulitatea contractului și antreprenorul nu are drept la daune pentru neexecutarea unui asemenea contract. Dacă curtea în apel înlătură motivul pe care s'a bazat tribunalul, pentru a anula contractul, partea care a obținut anularea poate să se folosească și de celelalte motive deuse la tribunal, deși n'a făcut apel);

— Tribunalul Brăila, s. I: G. Mavrochefalos ș. a. cu Koralko Müller. (În materie de vânzare imobiliară silită termenul de contestație este de 2) zile cel puțin înainte de adjudicarea provizorie și legiuitorul a vizat numai primul termen de vânzare, fără să se gândească cătuși de puțin la eventualele amânări ale vânzării);

— Judecătoria ocol. Drăgănești-Prahova: St. Șerban cu Stelian Avenet. (Cum se face proba simulațiunii unui act între părțile contractante și față de cei de al treilea. Dacă creditorii posteriori actului simulat pot dovedi cu martori simulația?);

Rezumatele Jurisprudenței Curții noastre de Casație

Casație s. I: No. 1: Filiațiune.—Act de naștere.—Dacă cineva poate dovedi filiațiunea legitimă numai cu actul de naștere.—Art. 292 c. civil; No. 2: Mandat.—Obligațiunea mandatului față de terții și pentru ceiace mandatul a lucrat peste limitele mandatului, când există ratificare din parte-i.—Art. 1546 c. c. v.; No. 3: Taxe succesoriale.—Plata lor de către legatar.—Descoperirea unei datorii a succesiunii ce a fost plătită de legatar.—Dreptul legatarului de a cere și obține dela stat echivalențul taxei plătită pentru suma ce se scade din succesiune.—Art. 63, 66 și 67 l. timbrului și art. 1201 c. civil.

Casație s. II: No. 1: Urmărire imobiliară.—Intervenție din partea unui terțiu.—Aplicarea dispozițiilor art. 525 pr. pen.—Introducerea cererii cu 20 zile înainte de adjudicare și cu plata e tațiilor.—Anularea ei dacă nu e însoțită de plata citațiilor.—Art. 248 și 525 pr. civilă; No. 2: Consolidare petroliferă.—Contestație.—Cazul în care ea este admisibilă.—Art. 7 legea consolid. concesiilor petrolifere; No. 3: Apel penal.—Termen.—Prelungirea termenului după

distanță.—Neinvocarea acestui motiv la instanța de fond.—Neadmisibilitatea propunerii directe în casație; No. 4: Distrugerea unui dig de apărare.—Daune suferite de arendașul moșiei.—Calitatea lui de a figura ca parte civilă.—Competința instanței penale a statua asupra proprietății digului.—Incetarea din viață a inculpatului în cursul judecării dela prima instanță.—Stingerea acțiunii publice.—Incetarea dreptului părții civile de a mai urmări daunele în instanța penală.—Art. 3, 12 și 197 pr. pen., art. 333 cod. penal și 1426 c. civ.

Casație s. III: No. 1: Hotărâre.—Instanță de apel.—Repetarea cererii de a se face o nouă expertiză, ce fusese respinsă de tribunal.—Adoptarea motivelor din sentința primei instanțe.—Motiv de omisiune esențială.—Respingere; No. 2: Contencios administrativ.—Refuzul primăriei de a da autorizare de a clădi sub cuvent de o eventuală exproprie.—Admiterea recursului; No. 3: Taxe succesoriale.—Aportul adus de defunct într-o societate în comandită.—Avere producătoare de venit.—Supra-taxă de 4%.

Reclamantul care înaintea judecătorului n'a formulat pretențiuni civile, are sau nu drept de apel?

(Răspuns d-lui profesor I. Tanoviceanu).

Colegul nostru din Comitetul de Redacție al revistei «Curierul Judiciar», d-l Ioan Tanoviceanu, distinsul profesor de Drept penal dela Facultatea juridică din București, a binevoit în No. 9 din 1913, pag. 103 a acestei reviste, să adnoteze o sentință penală a Tribunalului Falcu, ce am cinstea să'l prezidez.

Specia este următoarea:

X se plânge în contra lui Y pentru un delict penal. Se constituie parte civilă la cercetările făcute de ofițerul de poliție judiciară. — La termenul pentru judecată, X nu se înfațișează, judecătorul sesizat nu se rostește asupra lor. — X face apel.

Naște întrebarea: X reclamantul, care înaintea judecătorului n'a formulat pretențiuni civile, are sau nu drept de apel?

Majoritatea tribunalului pentru motivele publicate în No. 9 al revistei, răspunde negativ,

Adnotatorul susține afirmativa. — Să analizăm temeinicia ei. D-sa argumentează astfel... „de oarece reclamantul s'a constituit parte civilă la un ofițer de poliție judiciară, prin aceasta a cerut despăgubiri la *prima instanță*, și ea era *datoare* a se pronunța asupra despăgubirilor pe care trebuia să le respingă dacă nu erau dovedite prin *acte*».

Intreaga argumentare este fundamental greșită.

a) Ofițerii de poliție judiciară nu sunt o *instanță*, adică nu formează un grad de jurisdicție, ci, numai judecătorii de ocoale și tribunalele. — Ei sunt niște culegători de *informațiuni*, pe care le transmit Parchetului. — Procurorul cumpănește seriozitatea și precizia *informațiilor* și pe temeiul lor sesizează acțiunea publică. — E vre-o inocea?

b) Întâia instanță, adică judecătorii și tribunalele nu sunt datoare să se rostească în penal, decât asupra existenței și eventual repriării delictului penal.

c) Despăgubirile civile se pot valorifica și pe cale civilă. Reclamantul are facultatea să le urmărească, fie concomitent cu acțiunea publică, fie deosebit. — El este absolut stăpân pe exercițiul ei. — Apoi, în materie civilă judecătorul nu se poate pronunța, decât asupra punctelor supuse discuției.

Cum și în puterea cărui text de lege judecătorul penal va putea hotări și asupra despăgubirilor, fără să fi fost direct și formal sesizat?

Nu e mai firesc să presupun că reclamantul prin neînfașurarea sa la prima instanță pentru a formula pretențiunii civile, a înțeles să se prevaleze de principiul „una vie electa“ — decât să-i resping cererea, închizându-i orice altă cale? Și oare cum se vor putea dovedi cu *acte* daunele civile izvorâte din delictul de lovire, ultraj, furt, etc.„

Argumentul majorității bazat pe *renunțarea tacită*, merita și atenție și meditație.

Principiile enunțate sunt indubitabil sub raportul juridic exacte — și prin urmare soluția majorității pentru specia ce ne preocupă evidentă. Am credința că nici echitatea nu este tulburată. — Echitatea și principiile ar fi nesocotite dacă aș împărtași teoria adnotatorului... «judecătorul trebuie să le respingă dacă nu erau dovedite prin *acte*»!

Cât «despre independența și originalitatea tinerilor magistrați, cari nesocotesc soluții admise de

toți cei mai calificați, spre a se pronunța asupra ei»?

Independența este tocmai afirmarea caracterului de magistrat. — Iar *originalitatea*? etc. etc.

ALEXANDRU ST. MANDREA
Președintele Trib. Fălciu

Psihologia în Justiție

Dreptul, mai mult decât oricare altă știință, are nevoie în mersul ei înainte și mai cu seamă în administrarea și distribuirea justiției între oameni cât și în scopul suprem al utilității generale, de luminele și ajutorarea celorlalte științe pentru ca, prin colaborarea tuturor, să ajungem idealul dorit de toți: *către mai multă dreptate*. În special știința dreptului, în varietatea și complexitatea ei, atunci când este vorba de distribuirea justiției în practica instanțelor noastre judecătorești, simte absolută necesitate în realizarea înaltei sale misiuni, de neprețuitul sprijin al psihologiei, în scopul de a distinge adevărul de minciună din vorbele părților, infractorilor sau martorilor pe cari trebuie să-i asculte judecătorul.

În rândurile ce urmează voim să arătăm de câtă însemnată este, pentru oamenii chemați a împărți dreptatea, știința psihologiei. — ideile sugerate de interesanta broșură, intitulată «*Adevăr și minciună*», apărută de curând, și în care se găsește un admirabil studiu asupra «*Psihologiei martorului*» datorit cunoscutului și apreciatului profesor de logică și psihologie al Facultății de litere din București, d-l C. Radulescu-Motru.

În acest studiu d-sa insistă asupra necesității indispensabile pentru magistrați a cunoștințelor psihologice, de o foarte mare utilitate în justiție, într-un cât prin mijlocul lor se pot controla afirmațiunile făcute înaintea judecătorului de către martori sau de către infractori. De alături nu numai în materie penală, dar și în cea civilă este necesară psihologia la pronunțarea unei hotărâri drepte și nepărtinitoare în pricinile dintre oameni.

Intr'adevăr, cea dintâi datorie a unui judecător, atât în civil cât mai cu seamă în penal, este aceea de a stabili în mod exact și precis *faptele*, cari au dat naștere aceluia conflict juridic, pentru ca în urmă, cunoscând perfect chestiunea în fapt, să

poată aplica textele de lege corespunzătoare în chip just și neșovăitor. Ori, pentru stabilirea reală și adevărată a stărilor de fapt, judecătorul are, de cele mai multe ori, nevoie de *depozițiunile martorilor*, spre a se putea pronunța în perfectă cunoștință de cauză.

Aceste mărturisiri însă nu pot fi luate în considerațiune *tale quale* în todeauna, ci se impune un *control*. Și aci începe dificultatea pentru magistrat de a putea distinge adevărul de minciună din depunerile lungului șir de martori ce se perindă prin fața lui. Ei bine, știința ne pune la îndemână mijloacele tehnice pentru verificarea acestor afirmațiuni. Acele mijloace sunt — arată d-l C. Rădulescu-Motru — *expertizele psihologice*.

«De fapt în viața practică mai nici odată nu auzim ca specialistul în știința sufletului să fie chemat a controla veracitatea unor afirmări. De drept el ar trebui să fie cel mai des chemat. Căci nici o știință nu are o mai deaproape legătură cu interpretarea exactă a celor ce se afirmă despre un fapt, cum o are psihologia. Această știință se ocupă între altele tocmai cu legile memoriei, adică cu legile de asociere și contopire a stărilor de conștiință, legi care explică inuși fenomenul care produce falsificarea amintirilor. Nimeni altul mai bine ca *psihologul*, nu este în măsură să aleaga adevărul de eroare. El ar trebui să fie nelipsit de lângă acel ținut să judece o afirmare. Mai mult încă: *acel ținut să judece o afirmare trebuie el însuși să fie în parte psiholog*».

Iată prin urmare cât este de trebuitoare pentru magistrați știința sufletului, ale cărrei exacte metode de cercetare sunt *observațiunea și experiența*. Judecătorul înarmat cu această știință a psihologiei va putea să patrundă în sufletul martorului sau infractorului și va putea să aprecieze mai bine însemnătatea ce trebuie să dea unei afirmațiuni.

Căți martori, atâtea suflete deosebite înăuntrul cărora judecătorul este dator să patrundă!..

Sunt martori cari de bună credință fac mărturisiri inexacte, alții din potrivă falsifică adevărul cu intenție și rea credință.

Între cei cari mărturisesc neadevăruri cu bună credință sunt mai multe categorii.

1) Unii martori — ne spune în acest studiu d-l profesor Motru dând și numeroase pilde caracte-

ristice — *falsifică realitatea în mod inconștient*, rătăciți fiind de o iluzie normală a memoriei lor, în primul rând din pricina *impărfectiunii simțurilor*.

2) Alții falsifică adevărul din cauza *lipsei de cultură*.

3) La alți martori, falsificarea constă în *modul lor particular de exprimare*, ce se deosebește mult de acel al judecătorului care-l ascultă. Judecătorul în asemenea împrejurare trebuie să fie foarte răbdător; să lase cât mai mare libertate martorului de a povesti faptele așa cum se pricepe el, în chipul lui de vorbire, și cum și le-a întipărit el în memorie, fără a-l întrerupe sau a-i interpune cuvinte ce nu sunt în corelațiune cu faptele sau pe cari nu le-ar putea înțelege.

4) O altă categorie de martori ce trebuie avută în vedere, sunt *martorii sugestibili*, în special copii, dar și alminteri orice om poate fi sugestionat.

5) Tot între acești martori falși de bună credință sunt și acei *atînși de ore-o boală a sistemului nervos*, de pildă: histeria, epilepsia, paralizia, senilitatea, etc. boli cari fac imposibilă funcționarea normală a memoriei.

În afară însă de martorii cari de bună credință fac mărturisiri inexacte, și pe cari i-am arătat mai sus, sunt alții care falsifică în mod intenționat, cu *rea credință adevărul*. Aceștia caută prin depunerile lor, prin modul lor de exprimare, prin înfașșurarea și privirea lor prefăcută să înșele pe judecător. Sunt numeroși indivizi prin jurul instanțelor noastre judecătorești cari își câștigă existența numai din meseria de «a face pe martor». Cu o nerușinare sfruntată și fără nici o remușcare în suflet, acești declassați jură pe cruce înaintea oamenilor și fac depoziții după cum au fost instruiți de partea interesată care i-a plătit în acest scop. Faptele acestea adânc reprobabile sunt dăunătoare celeilalte părți litigante, care nu vrea să-și calce în picioare simța pântul de cinste și demnitate, uzând de aceleași înșoșitoare mijloace ca ale adversarului, dar mai cu seamă ele sunt vatamătoare însuși fundamentului justiției, căci prin abuzul lor scade tot mai mult în justifiabili simțământul de încredere, — cea mai nestimată comoară pentru o adevărată justiție, fără prihană și fără partinire.

Dar starea sufletească a unui astfel de martor de rea credință este mult mai complexă și mai

dificil de pătruns decât a celei dintâi categorii, a martorilor de bună credință. Ea reclamă din partea magistratului care-l ascultă multă abilitate, adâncă înțelegere și cunoaștere a oamenilor și puternică pătrundere a sufletelor. Altfel martorul îl înșală, și înșelându-se magistratul s'a săvârșit o neglijiere față de partea protivnică. Iată de ce dar este o mare și imperioasă datorie pentru un judecător de a nu se lăsa să fie indus în eroare de către martori.

Și acum se vede ușor de câtă necesitate este această știință a psihologiei pentru magistrați, prin mijlocul căreia ei vor ști să despartă stările sufletesti reale de cele aparente, precum și de a afla cauzele ce le-au dat naștere, pătrunzând cu elementele sigure și precise ale acestei științe până în adâncul sufletului acelor pe cari îi ascultă. Numai prin acest mijloc al psihologiei se va putea distinge o stare sufletească artificială falsă, provocată intenționat de cea adevărată, norală — căci după cum spune, cu drept cuvânt d-l C. Rădulescu-Motru:

«Judecătorul care nu cunoaște legile după care în mod obișnuit se exprimă stările sufletesti, nu va putea recunoaște nici cazurile în cari se simulează, prin o aparență meșteșugită, stări ce nu există».

D-sa stăruie apoi asupra *vorbirei martorilor*, arătând că este ceva caracteristic în vorbirea fiecărui om. În adevăr nu numai după stil se poate cunoaște omul, dar și după modul de vorbire, căci — spune d-l Motru — «vorbirea fiecărui individ este strict determinată de întreaga lui personalitate psihologică. Fiecare are modul său particular de a se exprima, care constă din alegerea cuvintelor și structura frazei cât și în tonalitatea afectivă care însoțește fiecare gest de expresiune».

Este interesant acest lucru căci din modul de vorbire se poate scoate în relief *individualitatea proprie* a martorului, și judecătorul — un bun cunoscător de suflete — va putea ști deci care este înfașșurarea sinceră și care este înfașșurarea falsă a sincerității.

În acest scop d-l C. Rădulescu-Motru propune, în interesul unei perfecte justiții *stenografierea* tuturor depozițiilor martorilor, de oarece palidul rezumat ce se ia actualmente de grefier este ab-

solut ineficace pentru caracterizarea personalității martorului.

Ca încheiere adaogăm că d-l profesor Motru nu țintește să transforme «cabinetul judecătorului într'un laborator de psihologie», dar dorește să *apropie pe oamenii de legi de știința sufletului* și mai cu deosebire pe magistrați, cari îndrumați de luminele acestei binefăcătoare științe, vor putea aduce o însemnată îmbunătățire în modul de administrare și distribuire a dreptății.

Roșiori

VIRGIL M. GABRIELESCU
Magistrat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 3 Octombrie 1912

Președenția d-lui G. R. MANOLESCU, președinte
Ministerul Agriculturii și Dărilor cu Ghiță Teodorini

Servitute de trecere. — Dacă sub actualul cod se poate dobândi prin prescripția de 10 ani (Art. 624 c. civil.).

Servitutea de trecere fiind o servitute necontinuuă, ea nu se poate dobândi sub imperiul actualului cod civil decât prin titluri, iar nu și prin prescripțiune. Prin urmare, o servitute de trecere nu se putea dobândi sub codul lui Caragea prin prescripția de 10 ani, decât dacă ar fi constat că termenul prescripției a fost împlinit înainte de punerea în aplicare a codului civil actual).*

Deciziunea 669/912. — Casată, după recursul făcut de Ministerul Domeniilor, sentința Trib. Vâlcea 146/911, dată în proces cu Ghiță Teodorescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de D-l consilier P. Pretorian;

Pe D-l avocat M. Cristea în dezvoltarea motivului de casare; și

Pe D-l avocat P. Poni în combateri;

Asupra motivului de casare:

«Violarea art. 1911 c. civil;

«Trib. priv. sentința atacată cu recurs crede că art. 1911 c. civil își are aplicațiunea și în cazul când ar fi vorba de o prescripțiune începută sub legiuirea veche (codul Caragea), chiar dacă legiuirea nouă (codul civil) nu mai admite acea prescripțiune, astfel trib. aplicând greșit art. 1911 c. civil crede că este destul ca prescripțiunea achisitivă a unui drept de trecere să fi început sub legiuirea veche, codul Caragea care, în partea II-a cap. II § 4, permitea prescripțiunea unui drept de trecere prin 10 ani pentru ca și sub codul civil să continue această prescripție, cu toate că codul civil nu permitea dobândirea unui drept de trecere pe fondul altuia prin prescripțiune, întrucât dreptul de trecere este o servitute incontinuuă.

Art. 1911 c. civil atât după întreaga doctrină, cât și după jurisprudența stabilită nu și găsește aplicațiunea decât în ca-

*) Acest rezumat a fost publicat în No. 81/912, pag. 958

zurile în cari ar fi vorba de o prescripțiune care putea curge sub legea veche, dar care poate curge și în puterea codului civil, și atunci sensul art. 1911 este că condițiunile prescripțiunii în asemenea împrejurări vor fi stabilite de legea veche.»

Având în vedere că prin sentința supusă recursului Tribunalul, pentru a respinge acțiunea prin care Statul cerea ca întimatul să fie obligat să nu mai circule la via sa pe potecile deschise în pădurea Stațului Cernigoara-Simul, a constatat că întimatul mergea pe acele drumuri înainte de punerea în aplicare a codului civil actual, astfel că conform art. 1911 din acest cod, după care prescripțiunile începute la epoca publicării acestor codice se vor regula după legile cele vechi, servitutea de trecere în speță este dobândită prin exercițiul ei timp de 10 ani, conform art. 4 cap. II legea Caragea;

Considerând că servitutea de trecere, fiind o servitute necontinuuă, ea nu se poate dobândi sub imperiul actualului cod civil de cât prin titluri, iar nu și prin prescripție (art. 624 c. civ.);

Considerând că în speță, Tribunalul nu va putea să hotărască că servitutea de trecere a fost dobândită prin prescripția de 10 ani conform legii Caragea, de cât dacă ar fi constatat că termenul prescripției a fost împlinit înainte de punerea în aplicare a codului civil actual;

Că în adevăr, art. 1911 c. civ. care dispune că prescripțiunile începute la epoca publicării codului civil se vor regula după legile vechi, are în vedere numai drepturi cari le pot dobândi prin prescripțiune și sub acest cod, și pe cari le lasă sub aplicațiunea legilor vechi în privința condițiilor cari sunt supuse acele prescripțiuni ca termenul, efectele bunei credințe, etc.;

Că art. 1911 nu poate avea însă în vedere drepturi cari nu se mai pot dobândi prin prescripțiune sub legea nouă ori care ar fi epoca la care a început prescripțiunea, și pentru cari nu se pot respecta de cât drepturile dobândite adică prescripțiunile împlinite tot sub imperiul legii vechi;

Considerând că astfel fiind, Tribunalul admitând prescripția dreptului de servitute de trecere invocată de întimat pe baza art. 4, cap. II din legea Caragea pe motiv că acea prescripție a început înainte de punerea în aplicare a codului civil actual, fără să stabilească că termenul prescripției a fost împlinit sub imperiul legii vechi a comis eror de putere și a picat greșit art. 1911 c. civ.;

Că, prin urmare, motivul de casare este întemeiat și călă să fie admis;

Pentru aceste motive Curtea casează, etc.;

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 15 Iunie 1912

Președintele d-lui G. P. PETRESCU. Președinte

N. Cuțarida cu Ministerul de Justiție

Antrepriză de lucrări publice.—Licitație ținută asupra unui plan ce nu este determinat și aprobat de Minister.—Nulitatea contractului.—Neadmiterea cererii de daune, pentru neexecutarea unui asemenea contract.—Nvoarea mai multor motive de nulitate.—Admiterea unui motiv de tribunal, fără a discuta pe celelalte.—Înlăturarea aceluși motiv de Curtea de apel.—Dreptul părții de a se folosi de celelalte motive propuse la tribunal, deși n'a făcut apel.

1) Dacă s'a cerut anularea unui contract pentru mai multe motive și tribunalul admitând unul din acele motive, nu a mai discutat pe celelalte, Curtea de apel poate, în caz când găsește neîntemeiat motivul admis de prima instanță, să intre în cercetarea celorlalte motive invocate pentru anularea contrac-

tului, fără a fi nevoie ca partea reclamantă să fi făcut apel p ntru celelalte motive invocate de dânsa dar nediscutate de tribunal, și nici nu poate fi vorba de o cerere nouă ce nu poate fi adusă în apel, ci de niște mijloace de apărare ca i au fost propuse și discutate la prima instanță.

2) După art. 5 din condițiunile generale pentru întreprinderi și lucrări publice, licitația unei lucrări de interes public se va ține asupra seriei de prețuri și asupra estimățiunii din proiectul aprobat de Minister. Prin urmare, cu drept cuvânt instanța de fond anulează un contract de antrepriză de lucrări publice când constată: că licitația pentru darea în antrepriză a unei lucrări nu s'a ținut asupra unui proiect aprobat de Minister, de oarece acel proiect a fost semnat de ministru mult mai târziu după ținerea licitației și că el chiar așa semnat de ministru nici n'a figurat în sala de licitații, când a avut loc licitația, pentru a se putea deduce cel puțin din faptul prezentării lui, aprobarea cerută de leg.; și apoi, că licitația era viciată și prin aceea că planul asupra căruia s'a licitat nu era determinat, de oarece în sala de licitații erau două planuri și că ambele au fost puse în vederea amatorilor de a executa lucrarea; și în fine, pe lângă că planul nu era aprobat și determinat, că el era și neexecutabil, de oarece planul nu era în concordanță cu devizul și că el a fost modificat de arhitectul diriginte, după licitație, pentru a-l pune în concordanță cu devizul întocmit.

3) Din moment ce un contract de antrepriză de lucrări publice a fost declarat nul de instanțele judecătorești, el ne mai putând să producă nici un efect între părți, întrucât nu există nici un raport juridic între ele, nu se mai poate formula o cerere de daune derivând din neexecutarea contractului.

Deciziunea 327/912. — Respins recursul făcut de N. Cuțarida contra deciziei Curții de apel București, s. I, No. 12/912, dată în proces cu Ministerul Justiției.

Curtea.

Ascultând pe d-nii avocați Em. Porumbaru și N. Xenopol în dezvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-nii avocați B. Missir și D. Dobrescu în combateri;

Deliberând,

Având în vedere că din decizia supusă recursului, se constată că, recurentul N. Cuțarida, a făcut apel contra sentinței tribunalului Ilfov secția comercială No. 85/912, prin care i s'a respins acțiunea ce a intentat contra Ministerului Justiției, întinat la recurs, cerând să se declare reziliat din culpa acestuia contractul intervenit între dânsii pentru reconstruirea palatului de justiție din Iași și a-i plăti daune și indemnizări cum și restituirea garanției, de oarece fără drept și prin abuz de putere Ministerul a oprit lucrarea; că Curtea de apel din București s. I, judecând din nou afacerea a admis apelul în parte numai în ce privește lucrările efectuate, materialul aprovizionat de N. Cuțarida și garanția depusă, respingând cererea de rezilierea con-

*) Acest rezumat s'a publicat în No. 58,912, pag. 684.

tractului, pe care îl declară nul, nu pentru motivul adoptat de tribunal că nu s'ar fi îndeplinit dispozițiile art. 45 din legea contabilității publice, că adică n'a existat o lege specială care să autorizeze această lucrare ci pentru alte motive invocate de Minister, nediscutate însă de tribunal și anume: că planurile și devizele n'au fost aprobate de Minister, cum prevede art. 5 din condițiile generale pentru întreprinderi de lucrări publice cari fac parte din contract; că au fost mai multe planuri, fără să fie unul determinat pentru a fi supus licitației; că planul aprobat în urma licitației nu era executabil, nefiind în concordanță cu devizul și că, în tot cazul, art. 33 din condițiile generale dădea drept Ministerului să oprească lucrarea fără a fi prin aceasta în culpă; că în contra acestei decizii N. Cuțarida a declarat recursul ce este a se judeca;

Asupra primului motiv de casare:

I. «Violaarea autorității lucrului judecat și a principiilor relative la efectele apelului, omisiune esențială și nemotivare»; «Prin acțiunea sa reconvențională Ministerul Justiției a cerut anularea contractului de întreprindere care este în litigiu, atât pentru lipsă de planuri cât și pentru alte trei cauze Tribunalul a admis nulitatea pentru lipsă de credit special înlăturând celelalte cauze, iar Ministerul Justiției nu a făcut apel în contra sentinței tribunalului, lăsând astfel ca ea să dobândească autoritatea lucrului judecat în cât privește cauzele de anulare neadmise. În această situațiune am susținut înaintea Curții de apel că Ministerul de Justiție nu poate profita de apelul nostru pentru a repune în discuțiune capetele de cerere pe care le pierduse la prima instanță, întrucât acea sentință rămăsese definitivă pentru dânsul prin neapelare. Altminteri ar fi a da principiului devoluțiunii apelului o interpretare și o extensiune cu totul contrarie voinței legiuitorului»;

«Afară de aceasta Curtea face o omisiune esențială și pronunță o decizie nemotivată când nu zice un singur cuvânt asupra acestei chestiuni ridicate de noi înaintea sa»;

Considerând că din sentința primei instanțe cât și din dezbateri și concluziunile părților aflite la dosar, fiind constatată că Ministerul în apărarea și în susținerea cererii reconvenționale ce a introdus cere a fi declarat nul contractul pentru mai multe motive și tribunalul admitând nulitatea numai pentru unul din ele și anume pentru că n'a existat o lege care să autorizeze lucrarea, motiv găsit nefondat de Curte, această din urmă instanță putea și avea dreptul să discute și celelalte motive, căci Ministerul având câștig de cauză, nu avea nevoie și nu era ținut să facă apel pentru celelalte motive invocate de dânsul dar nediscutate de tribunal, de oarece dacă nu este permis a se aduce, în apel cereri noi se pot însă aduce mijloace de apărare, cari au fost propuse și discutate contradictoriu cu partea, așa că recurentul făcând confuzie între cerere, adică obiect și motivele de apărare pe care le-a discutat și combătut, față de ele nu poate să fie autoritate de lucru judecat și nici omisiune esențială, întrucât Curtea, judecând o chestiune de drept nu era ținută să motiveze faptul de ce tribunalul n'a discutat toate motivele invocate înaintea sa; că, dar, acest prim motiv de casare nefiind fondat arzează să fie respins;

Asupra motivelor II și III de casare:

II. «Greșită interpretare și violare a dispozițiilor art. 5 din condițiile generale de întreprinderi publice Eroare gravă de fapt și exces de putere»;

«Curtea de apel interpretează art. 5 în sensul că proiectul, pentru a putea fi considerat ca aprobat trebuie să poarte semnătura Ministerului în chiar momentul licitației. O,

înfelesul evident al art. 5 e că aprobarea poate să rezulte din orice alte fapte și împrejurări, din care ar rezulta că proiectul a fost aprobat de Minister, chiar fără ca dânsul să-l fi semnat în chiar momentul licitației. O, această probă eu am făcut-o, am dovedit că Ministerul aprobase proiectul pe care l-a semnat la încheierea contractului»;

«Curtea comite și o serie de erori grave de fapt și un vâdit exces de putere când pretinde»:

1 «Că martorii Manu și Bellian ar fi declarat că proiectul n'a fost prezentat la licitație»;

2 «Că ar fi executat două planuri unul de 435 000 lei și altul de 7 0000 lei, cari ambele ar fi fost puse în vederea amatorilor pe când în arățiile marturilor reese că n'a fost la licitație decât un singur plan»;

3 «Că n'ar fi existat concordanță între planuri și deviz, când prin probele pe care le-am administrat, am dovedit că lucrul era inexect, că cererile de planuri ale d-lui Cuțarida se refereau la planurile de executare și că Ministerul era în drept de a cere, chiar după începerea lucrărilor, modificarea planurilor»;

III «Exces de putere, violarea legii părților și a principiului că nu exista alte cauze de nulitate decât cele arătate de legiuitor. Curtea comite un vâdit și caracterizat exces de putere anulând o convențiune încheiată cu libera voință a părților și cu respectarea formelor de concurență și publicitate cerute de lege, pe simplul motiv că nu ar fi existat un plan executabil care să fi servit de baza licitației»;

«O asemenea nulitate nu este prevăzută de nici un text de lege și nu rezultă din nici un principiu de drept. Contractul de întreprindere de lucrări, fiind un contract de drept privat, pe care legea nu-l supune la nici o formalitate solemnă, el nu poate fi anulat în justiție decât sau pentru cauze anume prevăzute de lege sau pentru motive de ordine publică Și Curtea nu întemeiază deciziunea atacată pe nici un motiv de asemenea natură Bazându-se pe faptul nedovedit al neobservării unor formalități cu totul secundare prevăzute fără nici o sancțiune într'un regulament de administrațiune Curtea declară nulă o convențiune care intru-nește toate condițiile esențiale de validitate, deși chiar pretinsa lipsă a acelor formalități, a fost ea însăși acoperită prin ratificarea ulterioară a părților contractante»;

Văzând art. 5 din condițiile generale pentru întreprinderi și lucrări publice;

Considerând că după dispozițiunile acestui text de lege, licitația unei lucrări de interes public, se va ține asupra scrisii de prețuri și asupra estimățiunii din proiect aprobat de Minister;

Considerând că în speța, Curtea de apel, având în vedere discuțiunile urmate înaintea sa, planurile lucrării, actele și concluziunile depuse de părți, cum și depozițiunile marturilor admiși și audiați din partea ambelor părți, constată în fapt că licitația pentru darea în antrepriza a lucrării nu s'a ținut asupra unui proiect aprobat de Minister, că acest proiect a fost semnat de Minister mult mai târziu după ținerea licitației și anume tocmai la 23 Septembrie 1916 și că el chiar așa semnat de Minister, nici n'a figurat în sala de licitație în ziua de 23 Iunie 1906, când a avut loc acea licitație pentru a se putea deduce cel puțin din faptul prezențării lui, aprobarea cerută de lege; că Curtea de asemenea mai constată că licitația era viciată și prin aceea că planul asupra căruia s'a licitat nu era determinat, de oarece în sala de licitație existau două planuri: unul pentru o valoare de 435000 lei, iar altul de 70000 lei și că ambele au fost puse în vederea ama-

torilor de a executa lucrarea, și din complexul tuturor acestor constatări, bazate pe probele administrate de părți, apreciază și își face convingerea că licitația prin care s'a dat recurentului în întreprindere executarea lucrării, era neregulată și neînotată în conformitate cu art. 5 din condițiunile generale pentru antreprize și lucrări publice și pe baza acestor constatări a anulat contractul;

Considerând că în afară de acestea Curtea mai constată că pe lângă că planul nu era aprobat și determinat el era și neexecutabil de oarece din raportul comisiunii de verificare pe de o parte, se vede că planul nu era în concordanță cu devizul iar pe de alta, că el a fost modificat, de arhitectul dirigit după licitație, și aceasta pentru a-l pune în concordanță cu devizul întocmit;

Considerând că toate aceste constatări ale instanței de fond cum și interpretarea probelor pe care ele se sprijină fiind pure chestiuni de fapt lăsate de legiuitor la suverana apreciere a judecătorilor fondului scapă de cenzura Curței de casare, așa că și aceste 2 motive de casare nu sunt întemeiate;

Asupra motiunii IV de casare :

IV. «Violarea art. 998, 100°, 1075 și 1084 c. c. a regulilor relative la materia daunelor interese și a principilor de echitate că nimeni nu trebuie a se înavuși pe nedrept în paguba altuia, nemot vare»;

«Atât în caz de neexecutare a obligațiunilor contractuale cât și atunci când cineva prin faptul său sau al persoanelor dependente de dânsul cauzează altuia un prejudiciu debitorul este ținut să repare în mod complet daunele cauzate. Aceste daune trebuie să copindă nu numai paguba suferită dar și lipsa de beneficiu cauzată. «și când faptul care a dat naștere acestor daune nu s'ar fi produs»;

«Cu violarea acestor reguli de drept și a acestor principii de echitate care guvernează întreaga materie a obligațiunilor, Curtea prin deciziunea atacată cu recurs deși recunoaște dreptul la despăgubire al lui Cușarida pentru lucrările efectuate pe seama Statului, pentru materialele aprovizionate și pentru cheltuielile făcute în vederea executării contractului, nu-i acordă despăgubiri decât numai pentru o parte dintr'ele, fără a motiva refuzul său asupra celorlalte capete de cerere, precum: imobilizarea capitalului deus în întreprindere, pierderea de timp și cheltuielile ocazionale de urmărire drepturilor sale pe cale de proces, plata personalului angajat cu executarea lucrărilor și altele»;

Considerând că din decizia supusă recursului, fiind constatat că instanțele de fond au declarat nul contractul intervenit între recurent și Ministerul Justiției, rezultă că cererea de daune formulată atât la tribunal cât și la Curtea de apel, este nefondată, de oarece contractul fiind declarat nul și deci neexistent, nu mai putea să producă nici un efect între părți ne mai existând vre-un raport juridic între ele;

Că dar și acest al 4-lea motiv de casare nu este întemeiat;

Asupra celui de al V-lea și ultim motiv de casare :

V. «Omissioni esențială, nemotivare și exces de putere. Am susținut înaintea Curței că oprirea pe cale de autoritate a lucrărilor în baza unui simplu jurnal de anulare al Consiliului de Miniștri constituie din partea Ministerului de Justiție un act arbitrar, care-l pune în culpă și îl face răspunzător de toate daunele cauzate. Curtea nu zice nimic asupra acestui motiv de apărare, care era elementul esențial al procesului în ce privește stabilirea responsabilității Ministerului. Curtea face astfel o omisiune esențială și dă o hotărâre ne-

motivată. Tot de odată, ea comite un exces de putere. Iuind în mod virtual de bază la fixarea daunelor un act administrativ, care nu putea produce nici un efect, întrucât prin ele se anula, fără competiția convențiunea părților»;

Considerând că din decizia supusă recursului fiind constatat că Curtea de apel nu s'a bazat în anularea contractului pe jurnalul Consiliului de Miniștri, care a ordonat oprirea lucrărilor ci pe alte fapte și împrejurări cu totul independente de acest jurnal, rezultă că nediscutarea lui de către instanța de fond nu constituie o omisiune esențială, așa că și acest al V-lea și ultim motiv nefiind întemeiat recursul cată să fie respins;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

TRIBUNALUL BRAILA SECȚIA I

Audiența dela 20 Iunie 1912

Sentința civilă No. 199

G. Mavrochefalos ș. a cu Koraliho Müller

Contestațiune la urmărire silită. — Termenul de 20 zile înainte de adjudecarea provizorie în care are a fi făcută contestația — Dacă legiuitorul a vizat numai primul termen de vânzare. — (Art. 525 pr. civ.)

Atunci când legiuitorul a determinat prin art. 525 pr. civ. termenul de 20 zile cel puțin înainte de adjudecarea provizorie pentru facerea contestațiunilor cari au de obiect drepturi relative la un imobil urmărit, a înțeles și vizat numai primul termen de vânzare în care afișele și publicațiile se fac cu trei luni înainte de termenul fixat, fără să se gândească cătuși de puțin la eventualele amânări ale vânzării.

Tribunalul,

Având în vedere contestațiunea făcută de G. Mavrochefalos, Jean Mavrochefalos, Leonida Mavrochefalos și Olga Galitza, cu autorizația soțului său Neculai Galitza, prin petiția înregistrată la No. 14341/912 în contra urmăririi și scoaterii în vânzare, după cererea firmei creditoare Koraliho Müller în lichidație din Brăila, prin lichidatorul Banca de credit român din Brăila, a jumătate parte din imobilul din Brăila, str. Sf. Maria, No. 11, proprietatea numiilor contestatori;

Având în vedere actele din dosar și susținerile părților făcute contradictoriu astăzi în instanță, din care se constată în fapt următoarele: Firma K M din Brăila, azi în lichidare prin Banca de credit român, având a lua dela contestatorii Gh. Mavrochefalos Jean Mavrochefalos, Leonida Mavrochefalos și Olga Galitza, suma de lei 5000, în baza actului de ipotecă înscris la acest tribunal No. 3998 asupra a jumătate din imobilul lor din Brăila, strada Sf. Maria, No. 10, și pentru că la expirarea termenului stipulat prin menționatul act, debitorii n'au fost consecvenți cu plata capitalului împrumutat, numita creditoare a cerut executarea zisului act de ipotecă prin vedere cu licitație publică a imobilului debitorilor, cerere care fiind admisă de tribunal, s'a fixat termen de vânzare la 16 Maiu a. c. când după cererea unuia din debitori și în lipsa firmei creditoare, vânzarea a fost închisă. Că în urmă creditoare, prin lichidatoarea sa Banca de credit român, cu petiția înregistrată la No. 13127/912 cerând redeschiderea dosarului, s'a fixat termen de vânzare pentru astăzi. În acest interval însă adică în ziua de 30 Maiu a. c. s'a introduce de către numiții debitori prezenta contestație, care are de obiect anularea urmăririi, pe motiv că creanța ce se execută nu este încă certă și lichidă;

Având în vedere că firma creditoare azi, prin procuratorul său d-l avocat Al. D. Răscanu, cere respingerea acestei contestațiuni ca tardivă pe motiv că nu a fost introdusă în termenul prevăzut de art. 525 pr. civ., adică la primul termen fixat pentru adjudicațiunea provizorie, vânzarea mai fiind deja amânată odată; Considerând că după dispozițiunile art. 525 pr. civ. contestațiunile cari au de obiect drepturi relative la un imobil urmărit se vor face cu cel puțin 20 zile înainte de ziua fixată pentru adjudicațiunea provizorie;

Că întrucât acest text de lege nu determină în mod categoric dacă aceste contestațiuni trebuiesc făcute numai la primul termen de vânzare sau că ele se pot introduce și înaintea celui de al doilea și al treilea termen pentru adjudicarea provizorie în cazul când s'a amănat, cum e în speță, trebuie să examinăm cu mai multă atențiune elementele și baza fundamentală a acestui text de lege și să-i dăm adevărata lui interpretare pe care a înțeles-o a i-o da și legiuitorul atunci când l'a redactat;

Că după dispozițiile art. 525 din vechia procedură civilă asemenea contestațiuni se puteau introduce în tot timpul și chiar în ziua termenului de vânzare, din care cauză se dădea loc la străgăniri și amânări ne sfârșite, legiuitorul dela 1900 însă, pentru a înlătura surprinderile și toate aceste străgăniri ce se făceau sub vechia procedură, a introdus în art. 525 din noua procedură această dispoziție, fixând termenul de 20 zile înainte de adjudicarea provizorie pentru facerea contestației, deci scopul legiuitorului a fost a nu se amăna vânzările din cauza unor asemenea contestațiuni; prin urmare, când dânsul a fixat acel termen de 20 zile înainte de adjudicațiunea provizorie, incontestabil că a înțeles numai primul termen de vânzare și aceasta rezultă foarte clar și din dispozițiile art. 535 pr. civ.;

Că art. 535 pr. civ. spune că amânarea adjudicației nu poate fi mai scurtă de patru săptămâni alte publicațiuni și afișe noi se vor face în două săptămâni cel puțin înaintea zilei din nou hotărâtă pentru adjudicațiune;

Că așa cum este redactat, acest text de lege apare la prima vedere că într'adevăr părțile interesate ar avea opt zile mai mult peste termenul de 2 zile cerut de art. 525 pentru a face aceste contestații, de fapt însă nu este așa;

Că art. 525 din noua pr. civ. vorbește că aceste contestațiuni vor putea fi introduse în acest termen de 20 zile nu numai de datornicii ori de creditorii săi, ci și de cei de al treilea cari intervine, adică de terțele persoane cari au interes, iar art. 56, din aceeași procedură No. 4 prevede că afișele și publicațiile de vânzare pe lângă altele vor cuprinde și somațiunile către toți aceia cari ar preținde veri un drept de chirie privilegiu sau ipotecă, ca înaintea adjudicației să arate tribunalului pretențiunile lor;

Că această somațiune este ordonată de legiuitor a se trece în afișe și publicațiuni pentru ca terțele persoane care sunt interesate în cauză să poată lua cunoștință de urmărirea imobilului și a-și valorifica drepturile lor;

Ori, dacă aceste afișe și publicațiuni în caz de amânare a vânzării, se fac conform art. 535 pr. civ. numai cu 15 zile înainte de termenul fixat pentru vânzare, în care timp numai terții pot lua cunoștință de vânzarea imobilului, cum pot deci dânsii să introducă contestațiile în termen de cel puțin 20 zile așa cum cere art. 525 pr. civ. când de fapt nu este acest termen?

Că, de sigur că legiuitorul atunci când prin art. 525 pr. civ. a determinat termenul de 20 zile cel puțin înainte de adjudicațiunea provizorie pentru facerea acestor contestații a înțeles și vizat numai primul termen de vânzare în care afișele și publicațiunile se fac cu trei luni înainte de termenul fixat, fără să se gândească cătuși de puțin la eventualele amânări ale vânzării;

Că a da interpretare contrarie acestui text de lege așa cum prelinde contestatorii ar fi a crea din nou acele neajunsuri ce se făceau sub vechea procedură;

Că, față de aceste considerațiuni încă entul ridicat de firma creditoară este întemeiat și cătă a fi admis și prin consecință a se respinge ca tardivă contestația de față;

Aprecind și asupra cheltuielilor de judecată cerute de firma creditoare pe care tribunalul le fixează la suma de 50 lei;

Pentru aceste motive, Tribunalul admite incidentul și prin consecință, respinge ca tardivă contestația, etc.

(ss) M. Căpitănescu; Al. I. Liciu

Grefier, (s) I. Georgescu.

JUD. RUR. OCOL. DRAGANEȘTI (Jud. Prahova)

Audiența dela 15 Septembrie 1912

Carte de judecată civilă No. 128

St. Șerban cu Stelian T. Axente

Act simulat.—Proba simulației între părțile contractante.—Dacă cei de al treilea pot dovedi simulația cu martori.—Dacă creditorii posteriori actului simulat pot dovedi cu martori simulație.—Acțiunea în simulațiune.—Când și de cine poate fi exercitată.—(Art. 974, 1718 și 1719 c. civil).

1) *In materie civilă părțile contractante, ca și reprezentanții lor, nu pot dovedi simulația actului lor de cât prin un contra înscris, ori și prin martori și prezumpțiuni, cu condiția însă de a înfățișa un început de probă scrisă, ce emană de la partea protivnică; proba cu martori simplă fiind admisibilă numai în cazul când simulația ar avea de scop înfrângerea unei legi de ordine publică, ori de interes general, sau când consimțământul uneia din părțile contractante ar fi fost smuls prin dol, ori violență, ca și în cazul când partea ar fi fost în imposibilitate de a dobândi un act secret;*

Cât privește însă pe cei de al treilea, nefiindu-le cu puțință să-și procure o dovadă scrisă, pot dovedi simulația prin martori și prezumpțiuni, independent de ori ce început de probă scrisă.

2) *Creditorii anteriori actului simulat, având de la nașterea creanței lor un drept propriu și direct asupra bunurilor ce s'au instrăinat (art. 1718 și 1719 c. civ.), ca fiind gajul lor, trebuie să aibă și o acțiune directă și personală, prin care să poată dărâma actul simulat, îndreptat contra lor, sunt terțe persoane și ca atare pot dovedi prin martori simulația actului încheiat de debitorul lor.*

3) *Creditorii cu creanțe posteroare actului fictiv, n'au putut avea ca asigurare patrimoniul instrăinat anterior de debitor și neavând ca cei anteriori, un drept distinct, dobândit asupra bu-*

nurilor ce formează obiectul actului simulat, nu sunt atinse drepturi de ale lor și nefiind lezați, nu pot avea o acțiune proprie și personală, prin care să atace actul simulat, sunt însă în drept să exercite acțiunea în simulație în numele debitorului, în temeiul art. 794 c. civ. și în acest caz substituindu-se părții contractante nu poate avea mai multe drepturi de cât cel pe care-l reprezintă și deci nu poate administra proba cu martori de cât tot cu început de dovadă scrisă.

Judecata,

Asupra cererii făcută de reclamantul Șt Șerban prin avocatul său, — de a i se admite proba cu martori spre a dovedi simulația actului de vânzare, — autentificat de Tribunalul Prahova secția I, la No. 2275 și transcris la No. 1831/908, — prin care debitoarea sa, părâta Smaranda Ilie Nicolae, a vândut părâtelui Stelian Th Axente, 7 terenuri pământ rural, situate în comuna Hățăcăuș, pe prețul de 1000 lei pe care vânzătoarea erată în act că l-a primit integral;

Având în vedere că actul autentic face deplină dovadă până la înscrierea în fals, numai a faptelor ce se constată de magistrat, că s'a îndeplinit în feța sa, nu poate însă să facă aceeași probă și despre realitatea faptelor ce se declară de părți, nefiindu-i cu puțință judecătoreului ce autentifică să constate sinceritatea acelor declarații și atunci e firesc că actul autentic să facă dovadă numai până la proba contrară despre conveniunea părților, căci neputându-se scruta intenția părților ele pot și să simuleze un act, fără ca acela să existe în realitate punându-se însă dovedi prin mijloacele de probă legale nesinceritatea convențiunii, deci e stabilit că se pot ataca și dovedi ca simulate, convențiunile constatate prin actul autentic;

Având în vedere că dreptul acesta, de a ataca ca simulate actele îl au atât părțile contractante, cât și reprezentanții lor și cei de al treilea intereseți;

Având în vedere că părâta Smaranda Ilie Nicolae recunoaște la interogatoriu ce i s'a luat, că datorează reclamantului suma de opt sute de lei și întru cât nu s'a contestat de părâtu cumpărător, reclamantul prin acea recunoaștere a vânzătoarei Smaranda Ilie Nicolae dovedește că e creditorul acestia, în care calitate a pornit acțiunea;

Având în vedere că în ce privește mijlocul de dovadă al simulației e stabilit că în materie civilă părțile contractante, ca și reprezentanții lor, nu pot dovedi simulația actului lor, de cât prin un contract scris, ori prin martori și prezumțiuni, sub condiția însă de a înfățișa un început de probă scrisă, ce emană dela partea protivnică, proba cu martori simplă fiind admisibilă numai în cazul când simulația ar fi avut de scop înfrângerea unei legi de ordine publică, ori de interes general sau când consimțământul uneia din părțile contractante ar fi fost smuls prin dol ori violență ca și în cazul când partea ar fi fost în imposibilitate fie și morală de a dobândi un act secret; cât privește însă pe cei de al treilea intereseți a căror drepturi sunt prejudiciate prin actul simulat, nefiindu-le cu puțință să și procure o dovadă scrisă, căci actul e contra lor îndreptat, pot dovedi și simulația prin martori și prezumțiuni, independent de orice început de probă scrisă;

Considerând că acestea fiind regulile statornicite de lege în materie de probă că proba cu martori în afară de cazurile excepționale în care s'a arătat că se poate invoca și de părțile contractante, nu se poate administra de cât de cei de al treilea a căror drepturi au fost vătămăte prin actul simulat, rămâne a se vedea

dacă reclamantul care atacă actul arătat, în calitate de creditor al vânzătoarei, se poate socoti în categoria celor de al treilea în drept a dovedi prin martori simulația convenției după cum se susține de dânsul, deși nu are creanța anterioară actului simulat;

Având în vedere că după art 1718 și 1719 cod civ. toate bunurile unui debitor servind spre asigurarea creditorilor lui urmează de aci că ori de câte ori un debitor încheie acte fictive, prin care-si înstrăinează patrimoniul, creditorii sunt atinși în interesele lor, căci prin aceste acte aparente, li se micșorează, ori anihilează garanția creanțelor lor și întrucât aveau un drept dobândit asupra bunurilor debitorului pot interveni ca să surpe actele fictive, încheiate de debitorul lor, prin care li se periclitează creanțele dar de sigur că în categoria acestor creditori nu pot fi socotiți de cât aceia ale căror creanțe sunt anterioare actului, prin care debitorul își înstrăinează patrimoniul, căci acești creditori, când au luat creanța dela debitor, pentru asigurare au avut în vedere întreg patrimoniul existent al debitorului și dacă în urmă debitorul înstrăinează ceva din acel patrimoniul, prin aceștia micșorându-le garanția creanțelor, linde a i franda si cum creditorii aveau dela nasterea creanței un drept propriu și direct asupra bunurilor ce s'au înstrăinat (Art. 1718 și 1719 cod. civ) ca fiind gajul lor, trebuie să aibă și o acțiune directă și personală, prin care să poată dărâma actul simulat îndreptat contra lor, așa în cât această categorie de creditori sunt terțe persoane și ca atare pot dovedi prin martori simulația actului încheiat de debitorul lor; cât privește însă pe creditorii cu creanțe posteroare actului fictiv, situația lor nu este aceeași, aceștia nu se pot plânge ca cei dintâi că au fost lezați prin fapta debitorului, căci creanța lor luând nastere după înstrăinare n'au putut avea ca asigurare patrimoniul înstrăinat mai înainte de debitor garanția lor fiind numai bunurile existente în momentul nasterii creanțelor cum si bunurile viitoare ale debitorului, numai asupra acestor bunuri întinzându-se drepturile acestor creditori și cum prin actul simulat făcut înainte de creanțele lor nu s'au putut înstrăina aceste bunuri cari constituiau gajul la origina creanțelor și de atunci în urmă nu sunt cu nimic fraudate, această categorie de creditori neavând ca cei anteriori un drept distinct dobândit asupra bunurilor ce formează obiectul actului simulat prin actul de înstrăinare nu sunt atinse drepturi de ale lor și nefiind lezați, nu pot avea o acțiune proprie și personală, prin care să atace actul simulat;

Având în vedere însă, că desi creditorii posteriori actului simulat nu sunt fraudate prin înstrăinarea fictivă făcută înainte de a lua nastere drepturile lor de creditori și prin urmare nu se pot socoti terțe persoane în drept să atace prin acțiune directă, proprio-jure actul simulat — totuși pot avea fără îndoială și dânsii interes ca actul simulat să fie desființat, căci rămânând în patrimoniul debitorului aveau înstrăinat, ca aceasta se mărește și asigurarea creanțelor lor; e dar un avantaj al lor, dacă acțiunea în simulație se exercită și în caz când debitorul neglige — cum această acțiune face parte din patrimoniul debitorului, care e și gajul lor, creditorii sunt în drept s'o exercite dânsii în locul debitorului în temeiul art 974 c. civ.; dar, exercitând'o în numele debitorului, creditorul nu poate avea mai multe drepturi decât însuși debitorul, în locul căruia se substituie și i se poate opune toate restricțiile, ce se puteau opune și debitorului contractant, și cum potrivit art. 1175 c. civ. dovada cu martori nu e admisibilă decât atunci când va exista și un început de probă scrisă, urmează că și creditorul, care atacă actul substituindu-se părții contractante, nu poate administra proba cu martori decât tot cu început de dovadă scrisă;

Că întrucât se referă la creditorii posteriori actului simulat, această soluțiune se impune, căci a admite con-

trarii că și acești creditorii sunt terți ca cei anteriori, ar fi a se ajunge să se eludeze regulile stabilite în materie de probă, căci oricând o parte contractantă ar putea dovedi, indirect, cu martori simulația actului său, ocolind cerința legii, de a avea dovadă scrisă; de conivență cu cineva n'are decât să i dea un act de creanță sau și mai ușor. — cum e în cazul de față, — să se lase chemat în judecată și să recunoască la interogator o creanță, ca acel pretins creditor să poată administra simpla probă cu martori care ar folosi părții înfrângându-se în chipul acesta dispozițiunile legii, ceace n'ar fi de admis;

Că, din cele arătate reeșind că creditorii posteriori actului simulat nu sunt terțe persoane și nu pot exercita în numele lor propriu acțiunea în simulație, ei numai subrogându-se în drepturile debitorului lor, — în cazul de față creanța reclamantului Ștefan Șerban, — recunoscută de părta vânzătoare Smaranda Ilie Nicolae — nefiind anterioară actului de vânzare, pretins simulat, reclamantul nu poate exercita acțiunea în simulație de cât conform art. 974 c. civ. subrogându-se în drepturile debitoarei sale;

Considerând că reclamantul, în această calitate reprezintă pe debitoarea contractantă, și cum după art. 1175 c. civ. între părțile contractante simulația nu se poate dovedi decât cu contra înscris și prin martori și prezumțiuni numai când există un început de dovadă scrisă, și întrucât reclamantul nu poate avea mai multe drepturi decât debitoarea sa pe care o reprezintă, urmează că proba simulației n'o poate face decât cu aceste mijloace ce-i sunt puse la dispoziția de lege și debitoarei, parte contractantă în actul pretins simulat;

Că astfel fiind, întrucât reclamantul nu înfățișează vre-un început de dovadă scrisă și din interogatoriul celui alt părți nu reese vre-un asemenea început de probă scrisă — deși de altfel nici nu s'a susținut faptul acesta, — proba cu martori cerută e neadmisibilă și ca atare urmează să fie respinsă;

Pentru aceste motive respinge ca neadmisibilă proba cu martori, cerută de reclamant spre a dovedi simulația actului de vânzare;

In fond:

Reclamantul, — prin avocatul său, — susține că din răspunsurile date de părți la interogator reese că actul e simulat și cere admiterea acțiunii, declarându-se desființată vânzarea;

Părta vânzătoare n'a ridicat nici o obiecțiune;

Părțile cumpărător susține că acțiunea nu e prin nimic dovedită și cere respingerea ei;

Judecată.

Asupra acțiunii intentate de Ștefan Șerban, în calitate de creditor al părții Smaranda Ilie Nicolae, — spre a se desființa, pentru motiv de simulație, contractul de vânzare autentificat de Tribunalul Prahova secția I la No. 2275 și transcris la No. 1881/908, prin care debitoarea sa a vândut părții Ștefan Gh. Axente șapte petice de teren, situate în comuna Hârcărau;

Având în vedere că din copia actului, înfățișată de reclamant, se vede că a avut loc această vânzare pe preț de 1000 de lei, pe care vânzătoarea arată în act că l'a primit în întregime de la cumpărător;

Având în vedere că în dovedirea acțiunii, reclamantul în primul rând, a propus părților contractante interogatoriul, ce s'a consemnat în procesele verbale de la dosar;

Având în vedere că părta vânzătoare Smaranda Ilie Nicolae în răspunsurile date la interogator, recunoaște că e debitoare a reclamantului pentru suma de 800 de lei, luată cu împrumut și că actul de vânzare ce l'a încheiat cu părta cumpărător Ștefan Gh. Axente e nesincer, căci imobilele vândute au rămas tot în posesia sa și n'a primit nimic din prețul stipulat în act;

Având în vedere că părta cumpărător Ștefan Gh. Axente în privința actului, declară din potrivă la interogator, că i nobilele au fost în posesia sa de la încheierea actului și că le posedă și acum — unul deținându-l personal iar pe celelalte prin alții cărora le a dat să le cultive, — și că a dat vânzătoarei întreg prețul convenit și arătat în act;

Că întrucât în răspunsurile date, nu recunoaște ambele părți contractante, — cari au dat ființa actului, — că convenția lor nu există în realitate, dovada simulației și a acțiunii nu reese din interogatoriul propus de reclamant;

Având în vedere că în al doilea rând spre a dovedi simulația actului, reclamantul a cerut proba cu martori mijloc de probă ce s'a respins, după cum am arătat proba cu martori găsind se neadmisibilă;

Că întru cât alte mijloace pentru dovedirea simulației pretinse nu se înfățișează, acțiunea rămâne nedovedită și ca atare urmează a se respinge;

Pentru aceste motive respinge, ca nedovedită acțiunea în simulație, etc.

Magistrat stagiar (s) L. Popescu.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE ¹⁾

CASATIE S. I

Recurentul Ministerul de interne prin d-l avocat V. Corață.
Intimatul N. D. Chirescu prin d-l avocat O. Gășerescu.

Filiațiune. — Act de naștere. — Dacă cineva poate dovedi filiațiunea legitimă numai cu actul de naștere. — Art. 292 c. civ.

1. Actul de naștere al cuiva nu poate să dovedească nici filiațiunea sa maternă de cât după ce s'a dovedit mai întâi căsătoria mamei, căci legea nu admite proba prin actul de naștere, a filiațiunii de cât când e vorba de o filiațiune legitimă (art. 292 c. civ.) ceiace implică proba prealabilă a căsătoriei.

¹⁾ Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu steluță * prezentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate *in extenso* în numerile viitoare. Redacția

Prin urmare, interpretează greșit art. 292 c. civ. tribunalul când constată filiațiunea legitimă a unei persoane numai pe baza actului său de naștere. (Cas. s. I decizia No. 860 din 28 Noiembrie 1912, prin care se casează sentința Trib. Constanța No. 97 911).

Recurentul N. Cincu prin d-l avocat M. Antonescu.
Intimatul M. Löbel prin d-l avocat Bolomey.

Mandat. — Obligațiunea mandatarului față de terții și pentru ceiace mandatarul a lucrat peste limitele mandatului, când există ratificarea din parte-i. — Art. 1546 c. civ.

2. Mandatul rămâne obligat față de terțiu cu care a contractat mandatarul său, și pentru ceiace acesta a lucrat peste limitele mandatului său, dacă a ratificat

expres sau tacit faptul mandatarului (Cas. s. I decizia No. 861 din 30 Noiembrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei C. de apel Buc. s. III No. 25/912).

Recurentul Ministerul de finanțe prin d-l avocat C. Marinescu. Intimatul Aurel Veleanu prin d-l avocat N. Naumescu.

Taxe succesorate. — Plata lor de către legatar. — Descoperirea unei datorii a succesiunii ce a fost plătită de legatar. — Dreptul legatarului de a cere și obține dela stat echivalentul taxei plătite, pentru suma ce se scade din succesiune. — Art. 63, 66 și 67 l. timbrului și art. 1201 c. civil.

3. Decizia Ministerului de Finanțe prin care se stabilește averea succesorală, la care trebuiesc percepute taxele de înregistrare și cota acelor taxe după gradul de rudenie al legatarului cu defunctul, nu poate să constituie autoritate de lucru judecat, când acea decizie a rămas definitivă, de cât asupra faptelor pe cari părțile le-au avut în vedere cu ocazia stabilirii taxelor succesoriale și asupra cărora Ministerul a avut puțința să se pronunțe prin decizia sa.

Astfel, din momentul ce este stabilit că legatarul nu a avut cunoștința de existența unei datorii precum plata dotei soției defunctului de cât după plata taxelor succesoriale, pe temeiul principiului că nimeni nu se poate îmbogăți în paguba averii altuia, taxa succesorală percepută de Stat pentru acea sumă plătită, se cuvine a se restitui legatarului. (Casație s. I decizia No. 905 din 12 Decembrie 1912, prin care se respinge recursul făcut contra sentinței Trib. Ilfov s. I No. 696/911).

CASAȚIE S. II

Recurentul I. G. Demetriade prin d-l avocat Naumescu. Intimatul dr. N. Chr. Macri ș. a., prin d-l avocat N. Macri.

* **Urmărire imobiliară. — Intervenție din partea unui terțiu. — Aplicarea dispozițiilor art. 525 pr. pen. — Introducerea cererii cu 20 zile înainte de adjudecare și cu plata citațiilor. — Anularea ei dacă nu e însoțită de plata citațiilor. — Art. 248 și 525 pr. civilă.**

1. Cererea de intervenție făcută de un al treilea în interesul său propriu, la o urmărire imobiliară, având caracterul unei contestațiuni, trebuie făcută conform art. 525 pr. civ., adică cu 20 zile înainte de adjudecare și să fie însoțită de plata citațiilor.

Dacă, dar, o asemenea intervenție n'a fost însoțită de plata citațiilor, cu drept cuvânt tribunalul o anulează. (Cas. s. II, decizia civilă 255 din 23 Noiembrie 1912, prin care s'a respins recursul contra ordonanței de adjudecare No. 2132/912 a Trib. Tecuci).

Recurenta Soc. Astra Română prin d-nii avocați N. și I. G. Saita. Intimatul S. L. Cornea prin d-nii avocați Al. Ottulescu și R. Bolintineanu.

* **Consolidare petroliferă. — Contestație. —**

Cazul în care ea este admisibilă. — Art. 7 legea consolid. concesiilor petrolifere.

2. Este admisibilă contestația în materie de consolidare de concesiuni petrolifere, în cazul când doi concesionari au obținut consolidarea asupra aceluiaș teren prin hotărâri definitive și executate și când prin urmare amândoi pot învocea dispozițiunile legii relative la efectul consol. dării, regularea acestui conflict neîntrând în cazul prevăzut de art. 31 § 4 din legea Curții de casație. (Cas. s. II, decizia civilă 258 din 26 Noiembrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei C de Apel Buc. s. III No. 165/912).

Recurentul P. R. Ene, lipsă. Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Apel penal. — Termen. — Prolungirea termenului după distanță. — Neînvoarea acestui motiv la instanța de fond. — Neadmisibilitatea propunerii directe în casație.

3. Dacă nu s'a propus la instanța de fond chestiunea prolongirii termenului de opoziție sau de apel cu câte o zi pentru fie-care distanță de 2 miriametri a domiciliului părții de tribunal, nu se poate invoca deadreptul în casație un asemenea motiv, care necesită verificarea unor elemente de fapt. (Cas. s. II, decizia penală 2634 din 17 Octombrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Argeș No. 2441/912).

Recurentul I. Nicolau și Most. def. Eufr. I. Deciu prin d-nii avocați I. Călcăirescu și E. Vulpe.

Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

* **Distrugerea unui dig de apărare. — Daune suferite de arendașul moșiei. — Calitatea lui de a figura ca parte civilă. — Competința instanței penale a statua asupra proprietății digului. — Încetarea din viață a inculpatului în cursul judecății de la prima instanță. — Stingerea acțiunii publice. — Încetarea dreptului părții civile de a mai urmări daunele în instanța penală. — Art. 3, 12 și 197 pr. pen., art. 353 cod. penal și 1426 c. civ.**

4. a) Acțiunea privată având de obiect repararea daunelor cauzate prin o infracțiune a legii penale, aparține, conform art. 3 pr. pen., acelor cari au suferit acele daune.

Ast-fel arendașul, care a suferit personal o vătămare, prin faptul că i s'a distrus recolta de pe moșie, în urma revărsării apelor, din cauza distrugerii unui dig de apărare, are interesul și calitatea de a exercita acțiunea în daune pe cale corecțională, în numele său personal pentru paguba suferită, care este consecința directă a delictului de distrugere, chiar dacă proprietarul digului distrus nu exercită și el un asemenea drept.

Pe lângă aceasta, arendașul fiind în drept a se folosi de toate îmbunătățirile moșiei, printre cari sunt și digurile de apărare, dânsul este îndreptățit să reclame în numele său personal, conform art. 1426 cod. civil în contra turburărilor de fapt.

b) Instanța represivă este competentă să statueze asupra unui incident cu caracter civil relativ la dreptul de proprietate a unui dig, cu ocazia judecării delictului de distrugere a aceluiași dig, întrucât este de principiu că judecătorul acțiunii este și judecătorul excepțiunii.

c) Proba cu martori este admisibilă, când este vorba de a stabili o chestiune de posesie și de bună sau rea credință din partea delinventului că lucrul ce distruge este al altuia, așa că instanța de fond nu e ținută să cerceteze și titlurile produse de părți.

d) Partea civilă neputând urmări acțiunea sa la instanțele penale de prima instanță de cât în cazul când și acțiunea publică se poate urmări la aceeași instanță odată cu acțiunea privată, de aci rezultă că ori de câte ori acțiunea publică este stinsă prin moartea inculpatului, partea civilă nu mai poate cere daune-interese pe cale penală și prin urmare nici continua o urmărire începută la instanța penală, ci îi rămâne deschisă calea la instanța civilă, conform dreptului comun, afară numai când prima instanță penală a dat hotărâre, mai înainte de a se stinge acțiunea publică, în care caz partea civilă are dreptul să-și susțină în apel pretențiunile contra moștenitorilor inculpatului, potrivit art. 12 și 197 pr. pen. (Cas. s. II, decizia penală 2985 din 16 Noembrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut de I. Nicolau și s'a casat fără trimitere după recursul făcut de moșt. def. Eufrosina Deciu, sentința Tribunalului Covurlui s. II No. 245/912).

CASAȚIE S. III

Recurentul Filip H. Breza prin d-nii avocați P. Borș și P. Poni.

Intimatul Vlad Șmilov prin d-l avocat N. Miteșcu.

Hotărâre. — **Instanță de apel.** — **Repetarea cererii de a se face o nouă expertiză, ce fusese respinsă de tribunal.** — **Adoptarea motivelor din sentința primei instanțe.** — **Motiv de omisiune esențială.** — **Respingere.**

1. Nu săvârșește o omisiune esențială Curtea de apel când, pentru a respinge cererea ce se făcuse și la tribunal, de a se ordona o nouă expertiză, adoptă faptele și motivele din sentința tribunalului, care respinsese această cerere, motivând că din expertiza deja făcută și din depozițiunile martorilor ascultați are suficiente elemente de convingere pentru a se pronunța în deplină cunoștință de cauză. (Cas. s. III, decizia No. 447 din 2 Noembrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Curții de apel București, s. III No. 29/912).

Recurentul Florian Procopie Dumitrescu prin d-l avocat I. Boambă.

Intimata Primăria Capitalei prin d-l avocat St. Marinescu-Bolintin.

*** Contencios administrativ.** — **Refuzul Primăriei de a da autorizare de a clădi sub cuvânt de o eventuală expropriere.** — **Admiterea recursului.**

2. Nici o dispoziție de lege nu autoriză pe comună în prevederea unei viitoare exproprieri, care e numai

în stare de proiect, fără ca nici-o formalitate să fie îndeplinită, să împiedice pe proprietar a se folosi de dreptul său de proprietate astfel cum e îngăduit de legi, înainte de a-l fi expropriat și despăgubit, căci s'ar putea întâmpla ca primăria să revie asupra proiectului său și să renunțe a procedea la formalitățile exproprierii, în care caz dreptul proprietarului ar fi suspendat și lipsit de garanția ce-i acordă legea.

Prin urmare, când primăria refuză unui proprietar autorizarea de a clădi pe terenul său, pe motiv că acel teren este supus unei eventuale exproprieri, prin acest mod de procedare săvârșește un exces de putere și violează dreptul de proprietate, întrucât exproprierea nu e hotărâtă definitiv printr-o hotărâre judecătorească. (Cas. s. III, decizia No. 455 din 7. Noembrie 1912, prin care s'a admis recursul făcut contra refuzului Primăriei Capitalei de a-i da autorizare pentru a construi pe proprietatea sa din str. Sf. Elefterie).

NOTĂ. — În același sens, a se vedea: Cas. III No. 385 din 2 Octombrie 1912, al cărei sumar s'a publicat în *Curierul Judiciar* No. 73 din 1912 pag. 864 col. 2-a și Cas. s. III No. 429 din 23 Octombrie 1912.

R. B.

Recurentul Em. R. Samitca prin d-l avocat Ilie Niculescu. Intimatul Ministerul de fin. prin d-l avocat Al. Zuceanu.

*** Taxe succesoriale.** — **Aportul adus de defunct într-o societate în comandită.** — **Avere producătoare de venit.** — **Supra-taxă de 4°/o.**

3. Când instanța de fond, interpretând un contract de asociațiune în comandită, constată în fapt că aportul adus în acea societate de unul din asociați, acum defunct și a cărui avere succesorală urmează a fi taxată, deși constă din mașini, unelte, instalațiuni etc., totuși conform contractului, acel aport social este producător de venit, el ne mai putându-se restitui, asociatului sau moștenitorilor săi, de cât printr-o sumă de bani evaluată de părți, urmează că acest aport trebuie considerat și în momentul formării patrimoniului succesoral, tot ca avere mobilă producătoare de venit și deci supusă la supra taxă de 4°/o pentru succesiuni; și este indiferent dacă aportul social în acel moment consta sau nu dintr-o sumă în numerar, căci el la formarea societății fiind eșit din patrimoniul comanditarului spre a intra în acel al societății, prin acest fapt comanditarul devine creditor pentru acel aport față de asociații comanditați. (Cas. s. III, decizia 533 din 14 Decembrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Ilfov s. III, No. 611/912).

Cu adâncă părere de rău anunțăm încetarea din viață și înmormântarea mult regretaților **Al. Djuvara** marele om de stat, orator și avocat al baroului de Ilfov, fost ministru și a distinsului avocat, fost decan al baroului de Ialomița **Anghel Nicolau**.